

Hogeschool de Kempel

B Opleiding tot leraar Basisonderwijs

Uitgebreide opleidingsbeoordeling

Samenvatting

In juni 2021 is de bestaande hbo-bachelor Opleiding tot Leraar Basisonderwijs van Hogeschool de Kempel bezocht door een visitatiepanel van NQA. Hogeschool de Kempel is gevestigd in Helmond en biedt de opleiding tot leraar basisonderwijs aan in voltijd, deeltijd en in een voltijdse academische variant. Eveneens biedt De Kempel een zij-instroomtraject.

De Kempel ambieert op te leiden 'tot Leraren met Lef': een visie die zichtbaar tot uiting komt in het curriculum, de geboden werkvormen en de toenemende mogelijkheid tot persoonlijke profilering voor studenten. Studenten krijgen een gedegen en mooi vormgegeven programma geboden, waarbij vakintegratie een belangrijke rol speelt.

De Kempel biedt een warm bad: medewerkers en studenten worden gezien en gehoord.

Bevlogen docenten werken constructief en als een team samen. Zij begeleiden studenten op adequate en persoonlijke wijze. Toetsing en kwaliteitszorg zijn gedegen geborgd: evaluatie vindt geregeld plaats en de kwaliteitscontrole is proactief. Het afstudeerprogramma is op niveau en biedt veel ruimte voor persoonlijke invulling. Tot slot voert De Kempel een actief alumni beleid en onderhoudt zij een nauwe en constructieve relatie met het werkveld.

De Kempel ziet haar beleid en inspanningen al zes jaar op een rij beloond in de uitroeping tot beste pabo van Nederland door de Keuzegids HBO.

Het panel beoordeelt de opleiding in zijn geheel als **positief**.

Standaard 1: Beoogde leerresultaten

De opleiding **voldoet** aan de basiskwaliteit voor deze standaard.

De beoogde leerresultaten sluiten aan bij de Dublin-descriptoren en het Nederlandse Kwalificatieraamwerk. De opleiding voorziet in een gedegen kennisbasis, die duidelijk traceerbaar is, een samenhangend construct vormt en de landelijk afgesproken kennisbases dekt. Het panel herkent de profilering van De Kempel in het onderwijs dat zij biedt. De profilering, 'Ler(ar)en met lef' krijgt duidelijke inkleuring en aandacht in de vorming van persoonlijk meesterschap.

Standaard 2: Oriëntatie

De opleiding **voldoet** aan de basiskwaliteit voor deze standaard.

Het panel is van mening dat het programma de student in ruime mate en goed in staat stelt om op passende wijze de onderzoeks- en beroepsvaardigheden te realiseren. Het panel waardeert met name de wijze waarop vakdocenten invulling geven aan vakintegratie. Het panel ziet veel goede initiatieven om het werkplekleren goed te organiseren en het aandeel van zowel het aantal opleidingsscholen als de inbreng van de opleidingsscholen zelf te vergroten. Het panel meent wel dat de verbinding tussen De Kempel en de partnerscholen nog sterker ingezet kan worden: in de driehoek student-opleiding-opleidingsschool is vooralsnog de student de voornaamste schakel. De driehoek kan nog sterker benut worden om de begeleiding van de student op de werkplek te versterken.

Standaard 3: Inhoud

De opleiding **voldoet** aan de basiskwaliteit voor deze standaard.

Het panel ziet de beoogde leerresultaten en de profilering van De Kempel duidelijk tot uiting komen in het inhoudelijk programma. Studenten kunnen op toegankelijke en duidelijke wijze het hele curriculum overzien en de inhoud van de modules raadplegen. Het panel complimenteert de opleiding met deze transparantie en met de volledigheid. Studenten krijgen de ruimte voor het

ontplooiën van eigen interesses en talenten. Het panel ziet veel ambitie en enthousiasme in de organisatie. Het docententeam wordt meegenomen in besluitvorming en gefaciliteerd om initiatieven te ontplooiën. Ook dit vindt het panel een compliment waard. Het panel merkt daarbij op dat te veel ineens willen doen een valkuil kan zijn.

Ten aanzien van digitale vaardigheden, ziet het panel dat het docententeam vanuit visie de verbinding legt tussen ict en andere vakken en dat er wordt samengewerkt. Het panel bemerkt dat deze integratie voor studenten nog beter geëxpliciteerd kan worden.

Standaard 4: Leeromgeving

De opleiding **voldoet** aan de basiskwaliteit voor deze standaard.

Het panel ziet een duidelijke, doordachte en doorleefde didactische visie. Er is aandacht voor zelfsturing bij studenten en er is ruimte voor vernieuwende ideeën. Het panel vindt de werkvormen, evenals de toetsvormen, gevarieerd. Het panel constateert dat er wordt gedacht in twee leeromgevingen: het instituut en de opleidingsschool. Het panel vindt het een mooie ontwikkeling dat deze twee leeromgevingen samen steeds meer als een geheel wordt gezien.

Standaard 5: Instroom

De opleiding **voldoet** aan de basiskwaliteit voor deze standaard.

Het panel constateert dat De Kempel de intakefase zorgvuldig vorm geeft en aansluit bij de diversiteit van de instromende studenten. De opleiding steunt studenten bij instroom en doorstroom in de propedeuse, door gerichte gesprekken over leervermogen en motivatie. De opleiding krijgt waardering voor de initiatieven gericht op het binnenhalen en binnenhouden van minderheidsgroepen.

Standaard 6: Personeel

De opleiding **voldoet** aan de basiskwaliteit voor deze standaard.

Het panel constateert dat de docenten ruim voldoen aan de inhoudelijke, organisatorische en didactische kwalificaties. Het panel ziet een sterk vakinhoudelijk team van bevlogen docenten, die goed op elkaar zijn afgestemd. Het panel ziet een grote bereidheid in het opleidingsteam om met elkaar kennis te delen en samen te werken. Er is veel aandacht voor professionalisering. Met alle initiatieven die worden ontplooid, moedigt het panel de opleiding aan om goed oog te blijven houden voor de werkdruk.

Standaard 7: Voorzieningen

De opleiding **voldoet** aan de basiskwaliteit voor deze standaard.

Het panel constateert dat de voorzieningen voldoen. Ze zijn toereikend om de beoogde leerresultaten te behalen. Zowel de gebouwen als de digitale leeromgeving zijn op orde.

Standaard 8: Begeleiding

De opleiding **voldoet** aan de basiskwaliteit voor deze standaard.

Het panel is lovend over de begeleiding die De Kempel biedt. Studenten worden zowel op professioneel als persoonlijk vlak goed begeleid, vanuit een sterke onderlinge verbinding. Er zijn korte lijnen, docenten zijn benaderbaar en bereikbaar en er is veel vertrouwen. Er is structureel contact om de begeleiding op de stage-/opleidingsscholen goed af te stemmen.

Standaard 9: Kwaliteitszorg

De opleiding **voldoet** aan de basiskwaliteit voor deze standaard.

Het panel is van mening dat de kwaliteitszorg overtuigend geborgd is. Het document *Kwaliteitsafspraken 2019-2024* is een 'levend' document: het panel neemt de uitwerking ervan

waar in de stukken en in de gevoerde gesprekken. Het panel ziet dat de plan-do-check-act-cyclus zichtbaar en gedegen wordt geborgd en waardeert het dat De Kempel op proactieve wijze acteert in het ophalen van input van haar stakeholders.

Standaard 10: Toetsing

De opleiding **voldoet** aan de basiskwaliteit voor deze standaard.

Het panel ziet een adequaat toetssysteem, waarin de visie op toetsing van De Kempel zichtbaar tot uiting komt. Het toetssysteem wordt steeds geëvalueerd en bijgesteld. Het panel vindt de lijn van de opleiding naar meer geïntegreerd en ontwikkelingsgericht toetsen een mooie ontwikkeling. De borging van de toetsing is overtuigend op orde volgens het panel: de opleiding kent een goed functionerende examencommissie en toetscommissie en de wijze van toetsing en de beoordelingen zijn transparant.

Standaard 11: Gerealiseerde leerresultaten

De opleiding **voldoet** aan de basiskwaliteit voor deze standaard.

Het panel constateert dat het eindniveau is geborgd en dat de beoogde leerresultaten worden behaald. Het panel ziet een waardevol en inhoudelijk sterk afstudeerprogramma, met keuzevrijheid en mogelijkheid tot profilering. Het panel constateert eveneens dat de beoordeling van het afstudeeronderzoek op basis van slechts vier globale indicatoren veel ruimte voor eigen interpretatie door beoordelaars laat. Dat vergt veel kalibratie en maakt de beoordeling mogelijk kwetsbaar. De beroepsvaardigheden van de startbekwame leraar worden adequaat inzichtelijk gemaakt aan de hand van de 'finale' Kempelscan. Het panel waardeert de wijze waarop De Kempel het contact met alumni en de samenwerking met het werkveld verder verdiept.

Inhoudsopgave

Samenvatting	3
Schets van de opleiding	9
Basisgegevens opleiding	10
Terugblik vorige visitatie	10
Standaard 1 Beoogde leerresultaten	11
Standaard 2 Oriëntatie	13
Standaard 3 Inhoud	17
Standaard 4 Leeromgeving	19
Standaard 5 Instroom	21
Standaard 6 Personeel	23
Standaard 7 Voorzieningen	25
Standaard 8 Begeleiding	26
Standaard 9 Kwaliteitszorg	28
Standaard 10 Toetsing	30
Standaard 11 Gerealiseerde leerresultaten	33
Eindoordeel over de opleiding	36
Aanbevelingen	37
Bijlagen	38
Bijlage 1 Bezoekprogramma	39
Bijlage 2 Bestudeerde documenten	40

Inleiding

Dit visitatierapport bevat de beoordeling van de bestaande hbo-bachelor Opleiding Leraar Basisonderwijs van Hogeschool de Kempel. Het visitatiepanel van NQA dat de beoordeling heeft uitgevoerd is samengesteld door NQA, in opdracht van Hogeschool de Kempel en in overleg met de opleiding. Voorafgaand aan de visitatie heeft de NVAO het panel goedgekeurd.

Het rapport beschrijft de bevindingen, overwegingen en conclusies van het panel. Ook bevat het enkele aanbevelingen voor de opleiding. Het rapport is opgesteld conform het *Beoordelingskader accreditatiestelsel hoger onderwijs* van de NVAO (2018) en de *NQA Handleiding Opleidingsvisitaties Hoger Onderwijs 2021 Uitgebreide Opleidingsbeoordeling*.

De visitatie heeft plaatsgevonden op 14 en 30 juni 2021. Het visitatiepanel bestond uit:
Mevrouw dr. G.M.T. (Gerda) Geerdink (voorzitter, vak-, domein- en werkvelddeskundige)
Mevrouw E.M. (Edmée) Suasso de Lima de Prado (vak-, domein- en werkvelddeskundige)
De heer S.M. (Sander) Gordijn (vak- en werkvelddeskundige)
De heer A.S. (Arnold) van Balen (studentlid)
Mevrouw ir. M. Dekker-Joziase, senior auditor van NQA, trad op als secretaris/auditor van het panel.

De Opleiding Leraar Basisonderwijs is ingedeeld in de visitatiegroep HBO Radiant. Afstemming tussen alle deelpanelen heeft allereerst plaatsgevonden door de instructie die de panelleden krijgen met betrekking tot het beoordelingskader. Alle beoordelingen in deze visitatiegroep zijn uitgevoerd door panelen van NQA, waarbij voldoende overlap in panelbezetting is gehandhaafd. De afstemming tussen de panelen wordt verder geborgd door de ondersteuning van, zo veel mogelijk, dezelfde secretaris vanuit NQA en door de inzet van getrainde voorzitters.

Werkwijze panel en procesverloop

Voor de opleidingsbeoordeling heeft de opleiding een zelfevaluatie en bijlagen aangeboden. Voor de beoordeling van de gerealiseerde leerresultaten heeft het panel vijftien afstudeerdossiers van recent afgestudeerden bestudeerd. Deze vijftien dossiers zijn geselecteerd op basis van een groslijst van alumni van de afgelopen twee jaar. Bij de selectie is rekening gehouden met de variatie in studentwaardering, opleidingsvarianten en studieroutes.

Centraal in de beoordeling stond het bezoek van het panel, bestaande uit deskundige *peers*. Twee weken voorafgaand aan het visitatiebezoek heeft het vooroverleg en materiaalbestudering op de locatie van de opleiding plaatsgevonden en heeft het panel kennis gemaakt met de opleiding, de zogenaamde agenderende audit. Voorafgaand en in het overleg zijn de panelleden geïnstrueerd over de werkwijze van NQA en het NVAO-kader en zijn voorlopige bevindingen besproken. Zowel tijdens het vooroverleg als tijdens de visitatie zijn bevindingen voortdurend gedeeld. Tijdens het visitatiebezoek heeft het panel gesproken met diverse stakeholders van de opleiding, waaronder studenten, docenten (examinatoren) en vertegenwoordigers van het werkveld en is het ter inzage gelegde materiaal bestudeerd (zie bijlage 2). Aan het einde van de bezochtdag is de door het panel verkregen informatie verwerkt tot een totaalbeeld en tot een voorlopig oordeel met argumentatie. Tijdens een afsluitende mondelinge terugkoppeling heeft de voorzitter van het panel het eindoordeel en belangrijke bevindingen meegedeeld aan de opleiding. De visitatiedag sloot af met het ontwikkelgesprek tussen het panel en vertegenwoordigers van de opleiding. Medewerkers en studenten van de opleiding zijn in de

gelegenheid gesteld om het panel (via mail) te benaderen buiten de bezoekdag om (inloopspreekuur). Hier is geen gebruik van gemaakt.

Na het visitatiebezoek is een conceptrapportage opgesteld, dat is voorgelegd aan het panel. Met de input van de panelleden is een tweede concept opgesteld, dat ter controle op feitelijke onjuistheden is voorgelegd bij de opleiding. De panelleden hebben kennis genomen van de reactie van de opleiding en waar nodig zijn aanpassingen doorgevoerd. Vervolgens is het rapport definitief vastgesteld. Met alle (mondeling en schriftelijk) verstrekte informatie heeft het panel tot een weloverwogen oordeel kunnen komen.

Het visitatiepanel verklaart dat de beoordeling van de opleiding in onafhankelijkheid heeft plaatsgevonden.

Utrecht, 8 november 2021

Panelvoorzitter

Auditor

dr. G.M.T. Geerdink

ir. M. Dekker-Joziase

Schets van de opleiding

Pedagogische Hogeschool de Kempel is een middelgrote, zelfstandige pabo. Van oorsprong heeft De Kempel een katholieke denominatie. De organisatie kent een tweehoofdig college van bestuur, drie opleidingsmanagers, en circa 90 medewerkers. Zij zetten zich in voor zo'n 950 studenten. De Kempel biedt de pabo in drie varianten aan: een voltijdvariant, een deeltijdvariant en een voltijdse academische variant: het zogenaamde challenge program. Ook biedt de hogeschool een zij-instroomtraject aan voor studenten met een afgeronde hbo- of wo-bachelor.

De Kempel is een 'Samen opleiden' Hogeschool en is mede-initiatiefnemer van het opleidingsnetwerk Samen Opleiden van Peel tot Maas en Dommel tot Aa. De Kempel probeert zoveel mogelijk studenten een leerwerkplek toe te wijzen in de buurt van hun woonplaats, waardoor De Kempel samenwerkt met meer dan 300 scholen voor primair onderwijs, vallend onder 32 besturen.

De Kempel hanteert de filosofie van Biesta ('Persoonsvorming in het onderwijs') in haar onderwijsvisie met de daarin genoemde drie functies als uitgangspunt: de persoonsvormende functie, de kwalificerende functie en de socialiserende functie. De Kempel wil haar studenten dan ook opleiden tot pedagogisch onderlegde, vakinhoudelijk en didactisch bekwame leraren, die leerlingen in contact brengen met de cultuur en maatschappij waar zij in opgroeien en deel van uitmaken. De Kempel bezint zich eens in de zes jaar op haar missie, visie en strategisch beleid en legt dat vast in een instellingsplan. Het huidige instellingsplan 'Ler(are)en met Lef' loopt van 2017 tot 2022. Speerpunten hieruit zijn vervolgens vastgelegd in zes projecten die bijdragen aan de verbetering van de onderwijskwaliteit, in de 'Kwaliteitsafspraken 2019-2024'. De opleiding houdt twee keer per jaar een 'Koersdag': hierin wordt de koers van de organisatie besproken en geëvalueerd. Zowel medewerkers als studenten worden hierbij betrokken.

De Kempel maakt deel uit van het samenwerkingsverband Radiant Lerarenopleidingen, samen met de Christelijke Hogeschool Ede, Hogeschool Viaa, Driestar Hogeschool, iPabo, Iselinge Hogeschool, Hogeschool KPZ, Marnix Academie en Thomas More Hogeschool. Binnen Radiant werkt men samen in onderwijsontwikkeling en praktijkgericht onderzoek. Persoonlijk meesterschap is het centrale thema van de gezamenlijke onderzoeksagenda. Gezamenlijk zijn masters ontwikkeld, zoals de master Persoonlijk Meesterschap, Leren en Innoveren en Onderwijs en Technologie.

De Kempel heeft de ambitie om naar een 100% beroepsregistratie te gaan: in 2024 wil de school alle vaste medewerkers met een aanstelling van minimaal 0,4 FTE geregistreerd hebben in het Beroepsregister lerarenopleiders van Velon.

Basisgegevens opleiding

Naam opleiding in Centraal Register Opleidingen Hoger Onderwijs (CROHO)	Opleiding Leraar Basisonderwijs
ISAT-code CROHO	34808
Oriëntatie en niveau opleiding	hbo
Niveau opleiding	bachelor
Graad	B Education in Primary Schools (Age 4 – 12)
Aantal studiepunten	240
Variant(en) incl. een evt. 3 jarig traject voor VWO bij een hbo-bacheloropleiding	Voltijd, deeltijd, academisch traject en zij-instroomtraject
Afstudeerrichtingen	N.v.t.
Opleidingslocatie	Helmond
Onderwijstaal	Nederlands

Terugblik vorige visitatie

Hieronder wordt kort ingegaan op de belangrijkste ontwikkelpunten die het vorige visitatiepanel de opleiding in 2014 heeft meegegeven. Het vorige panel had drie aanbevelingen en het panel is van mening dat De Kempel deze gericht heeft opgepakt:

- *Stimuleer studenten om zelfstandig op zoek te gaan naar literatuur ter versterking van de onderzoekende houding.*
De Kempel heeft het zelfstandig zoeken naar literatuur opgenomen in de onderzoekslijn en dit komt tot uiting in de werkstukken en afstudeerwerken van studenten.
- *Versterk onderzoeksvaardigheden van alle docenten.*
De Kempel heeft hier versterking aangebracht door het aannamebeleid met name te richten op het aantrekken van masteropgeleide docenten. Zittend personeel zonder mastergraad is gestimuleerd deze alsnog te behalen. Docenten worden gestimuleerd om deel te nemen aan onderzoeksprojecten van het Kempel onderzoekscentrum (KOC) persoonlijk meesterschap. Kennis over participatief onderzoek wordt zo verspreid onder docenten en ingebed in de afstudeeronderzoeken, onder andere door het werken in professionele werkplaatsen in het Opleidingsnetwerk.
- *Versterk de ontwikkeling van alumnibeleid.*
De Kempel heeft de band met de alumnivereniging versterkt. De alumnivereniging is actief en verzorgt onder andere nascholingsactiviteiten. Er is een tijdschrift opgericht met een digitaal platform. Ook worden alumni betrokken bij evaluaties.

Standaard 1

Beoogde leerresultaten

De beoogde leerresultaten passen bij het niveau en de oriëntatie van de opleiding en zijn afgestemd op de verwachtingen van het beroepenveld, het vakgebied en op internationale eisen.

Conclusie

De opleiding **voldoet** aan de basiskwaliteit voor deze standaard.

Het panel herkent de profilering van De Kempel in het onderwijs dat zij biedt. Het is helder waar De Kempel toe opleidt en dat past bij de landelijk vastgestelde bekwaamheidseisen. Het panel vindt het mooi om te zien dat er ruimte is voor talent en eigen profilering. Het instellingsplan Ler(ar)en met lef zit gedegen in elkaar en is richtinggevend. De beoogde leerresultaten sluiten aan bij de Dublin-descriptoren en het Nederlandse Kwalificatieraamwerk. De opleiding kent een gedegen kennisbasis, die duidelijk traceerbaar is, een samenhangend construct vormt en de landelijk afgesproken kennisbases dekt.

Onderbouwing

Beoogde leerresultaten

Het panel constateert dat de beoogde leerresultaten van De Kempel zichtbaar en adequaat gebaseerd zijn op de landelijke bekwaamheidseisen van de leraar basis onderwijs (pedagogisch, vakinhoudelijk en vakdidactisch bekwaam) en tegelijkertijd op de niveau-eisen volgens de Dublin-descriptoren en het Nederlands Kwalificatieraamwerk (NLQF-niveau 6 voor hbo-bachelor). Het panel ziet het beoogde niveau 6 van het Nederlands Kwalificatieraamwerk overtuigend terug in de beoogde leerresultaten van De Kempel.

In iedere studieroute wordt aangegeven op welke wijze de doelen en de onderwijsinhoud gerelateerd zijn aan de Dublin-descriptoren en de bekwaamheidseisen, zodat dit inzichtelijk is voor de student. De pedagogische, vakinhoudelijke en vakdidactische bekwaamheidseisen zijn door de opleiding inzichtelijk in kaart gebracht in een schema waarin per module en per opleidingsvariant wordt aangegeven met welke eis de student op welk moment in de opleiding bezig is. Ook worden in de kennisbases de algemene, vakspecifiek inhoudelijke, pedagogische en didactische kennis en vaardigheden beschreven die de leraar basisonderwijs als startbekwame professional dient te beheersen. Het panel is van mening dat dit voor docenten en studenten een overzichtelijk kader biedt van de beoogde leerresultaten en waar deze in het curriculum aan de orde komen.

De beoogde leerresultaten worden structureel geëvalueerd met netwerken als de Vereniging Hogescholen en LOBO, het samenwerkingsverband Radiant, binnen het gevormde partnerschap Samen Opleiden, diverse vakspecifieke expertisenetwerken en regionale klankbordgroepen. Input wordt ingebracht en besproken tijdens de Koersdagen. Een voorbeeld hiervan is de aandacht voor muziekonderwijs in de vorm van het project Meer Muziek op de pabo, dat De Kempel als een van de eerste pabo's in samenwerking met het conservatorium in Tilburg en de Stichting CultuurContact heeft opgezet.

Beroepsbeeld

De Kempel heeft als motto 'Le(ra)ren met lef en stelt persoonlijk meesterschap centraal. De onderwijsvisie en het strategisch beleid ten aanzien van deze profilering zijn duidelijk herkenbaar, aldus het panel. De opleiding vertaalt Lef als 'ergens hart voor hebben' en laat dit tot uiting komen in drie speerpunten: afstemmen en verbinden, blijvend leren en het ontwikkelen van eigenheid. Het panel ziet deze speerpunten aan de hand van concrete voorbeelden terug in de organisatie en in het onderwijs dat De Kempel haar studenten aanbiedt. Ook ziet De Kempel haar studenten als verbonden met 'de regio en de wereld'. Zij ontplooit dan ook zowel activiteiten die gericht zijn op andere vormen van onderwijs en culturen als op regionale initiatieven.

De Kempel kiest voor het breed opleiden van haar studenten: het werkveld in de regio heeft aangegeven behoefte te hebben aan generalisten. De Kempel komt daarmee aan deze wens tegemoet. Studenten zijn dan ook toegerust om aan de hand van een breed vakinhoudelijk en didactisch basisrepertoire onderwijs te geven aan leerlingen in de leeftijd van 4 tot en met 12 jaar. Wel specialiseert iedere student zich in een van de categorieën jong kind of ouder kind, een wereldoriënterend vak en een expressievak. Het panel vindt dit een doordachte opzet. Naast dat het breed opleiden zichtbaar geborgd is, ziet het panel het uitgangspunt persoonlijk meesterschap terugkomen in de toenemende mate van zelfstandigheid, in de keuzevakken en in de profileringslijn die in de hogere jaren van de opleiding aan bod komen. Daar waar de begeleiding bij aanvang van de studie nog intensief is, wordt er gaandeweg naar zelfstandigheid en eigen regievoering toegewerkt en is er meer ruimte om invulling te geven aan persoonlijke interesses en talenten, en dus 'Lef'.

De studentenpopulatie van De Kempel is relatief homogeen: het panel waardeert de initiatieven die de Hogeschool onderneemt om meer diversiteit aan te brengen en om de opleiding voor ieder geslacht, iedere achtergrond en iedere mate van levens- en werkervaring aantrekkelijk te maken. Zo heeft de opleiding de studiepuntennorm voor een bindend studieadvies losgelaten om studenten aan het hbo-niveau te laten wennen, zijn de eerstejaars vrij in het kiezen voor een stage in ofwel onder-, midden of bovenbouw en is men voornemens om de leeftijdsdifferentiatie jong kind / ouder kind eerder in de opleiding te laten plaatsvinden. Ook participeert De Kempel in het initiatief Brabant Meestert, dat als missie heeft om meer mannelijke leraren in het primair onderwijs te krijgen. Daarnaast biedt De Kempel de opleiding zowel voltijds- als deeltijds aan, heeft het een zij-instroomtraject en is er een academische variant. In deze laatste variant genaamd 'challenge program', kunnen studenten met aantoonbaar vwo-niveau bovenop het voltijdse programma, een academische pre-master Onderwijswetenschappen volgen. Deze pre-master is ontwikkeld in samenwerking met de Open Universiteit. Het pabo-diploma in combinatie met deze afgeronde pre-master, verschaft de studenten toegang tot de master onderwijswetenschappen van de Open Universiteit.

Standaard 2

Oriëntatie

Het programma maakt het mogelijk om passende (professionele of academische) onderzoeks- en beroepsvaardigheden te realiseren.

Conclusie

De opleiding **voldoet** aan de basiskwaliteit voor deze standaard.

Het panel is van mening dat het programma de student in staat stelt om op passende wijze de onderzoeks- en beroepsvaardigheden te realiseren. De zeven leerlijnen die de opleiding hanteert, geven daartoe heldere kaders. De onderzoekende houding en het concentrisch leren dat de opleiding beoogt met deze leerlijnen, ziet het panel overtuigend terug. Het panel waardeert met name de wijze waarop vakdocenten invulling geven aan de integrale leerlijn: door vakkennis te verbinden en vakoverstijgend te werken, ontstaat er samenhang in het curriculum. Het panel ziet veel goede initiatieven om het werkplekleren goed te organiseren en het aandeel opleidingsscholen te vergroten. Het panel meent wel dat de verbinding tussen theorie en praktijk nog sterker ingezet kan worden: in de driehoek student-opleiding-opleidingsschool is vooralsnog de student de voornaamste schakel. De driehoek kan sterker benut kan worden om de begeleiding van de student op de werkplek te versterken.

Onderbouwing

Leerlijnenmodel

De opleiding heeft het programma vormgegeven aan de hand van zeven leerlijnen, te weten de conceptuele leerlijn, de integrale lijn, de vaardighedenlijn, de stagelijn, de tutorlijn, de profileringslijn en de leerlijn bijzondere activiteiten. Niet expliciet benoemd is de onderzoekslijn: de opleiding heeft er bewust voor gekozen om onderzoeksvaardigheden als een onderzoekende houding, kennis van het doen van onderzoek en onderzoekend handelen als een rode draad door het gehele curriculum te laten lopen. In het meesterstuk, het afsluitende praktijkonderzoek, komen al deze aspecten bijeen.

Lijnen	Kennis en vaardigheden
Conceptuele lijn	<ul style="list-style-type: none"> · Kennis en inzicht · Toepassen van kennis en inzicht
Vaardighedenlijn	<ul style="list-style-type: none"> · Oefenen en eigen maken van beroepsvaardigheden
Integrale lijn	<ul style="list-style-type: none"> · (Generiek) kennis en inzicht · Toepassen van (generieke) kennis en inzicht · Samenhang tussen vakgebieden · Samenhang tussen theorie en praktijk
Stagelijn	<ul style="list-style-type: none"> · Beheersen van bekwaamheden op handelingsniveau · Beroepshouding
Tutorlijn	<ul style="list-style-type: none"> · Oordeelsvorming · Communicatie · Leervaardigheid · Reflectie · Zelfsturing
Bijzondere activiteiten	(Beroeps)identiteit / persoonlijk meesterschap
Profilering	Buitencurriculaire profileringsmogelijkheden

Tabel 'lijnenmodel' uit het Zelfevaluatierapport (ZER)

De opleiding heeft per leerlijn duidelijk in kaart gebracht in welke mate deze bijdraagt aan de door Biesta onderscheiden functies van onderwijs: persoonsvorming, kwalificatie en socialisatie.

Het panel is van mening dat studenten aan de hand van de zeven leerlijnen kunnen worden opgeleid tot volwaardige leerkrachten. Het panel ziet dat de leerlijnen consistent in het programma terugkomen. De leerlijnen zetten aan tot een onderzoekende houding. Het panel waardeert het dat de vakdocenten niet alleen op de conceptuele lijn zitten. Zij zijn ook zeer betrokken bij de vaardighedenlijn en integrale lijn en gaan de samenwerking met elkaar aan. Zoals een docent het treffend verwoordt: “je hart gaat weliswaar kloppen voor je vak, maar je bent niet enkel vakdocent. Je bent opleidingsdocent.”

Dit geeft een goede bodem voor het concentrisch opleiden. De opleiding ziet kennis als basis voor de ontwikkeling van leraren met lef. Studenten moeten zich geleidelijk ontwikkelen tot leraren die bewust bekwaam zijn en gefundeerde keuzes kunnen maken. Dit is in het curriculum en in de integrale leerlijn ingebouwd met geleidelijke toename van integraal denken en doen, het toepassen van hogere denkvaardigheden en het handelen in complexere beroepssituaties. De integrale leerlijn krijgt dan ook een steeds prominentere plaats in het opleidingsprogramma. In het tweede studiejaar worden studenten bijvoorbeeld al uitgedaagd om een krachtige, uitdagende leeromgeving te creëren met een samenhangend activiteiten aanbod rond de vakgebieden Nederlands, drama en muziek.

Beroepsvaardigheden

Het panel is van mening dat de opleiding ruime mogelijkheden biedt voor studenten om zich de beroepsvaardigheden eigen te maken. Het leren op de werkplek (de stageleerlijn) is daarbij een belangrijke factor. Studenten lopen vanaf de start stages in het werkveld en maken ruim kennis met leerlingen in verschillende (leeftijds)groepen. Het vinden en toewijzen van stageplaatsen wordt goed georganiseerd door het stagebureau. Het ruime netwerk Samen Opleiden biedt veel studenten de kans om beroepsvaardigheden op te doen op scholen die nauw samenwerken volgens de uitgangspunten van De Kempel, met goede kwaliteit van begeleiden en opleiden. Het panel ziet in de stageleerlijn ook het concept concentrisch opleiden overtuigend terug. Een mooi voorbeeld daarvan is de zogenaamde ‘Kempelscan’: een formatief instrument waarmee de student, de stagebegeleider en de praktijkbegeleider gedurende de opleiding de ontwikkeling van de student evalueren en hierop reflecteren.

Het panel is van mening dat De Kempel nog meer kan investeren in de uitwisseling met de praktijk-/stagescholen en daarmee een betere verbinding tussen theorie en praktijk kan realiseren. Op dit moment is het vooral de student die de schakel is tussen De Kempel en de stageschool. Het panel moedigt de opleiding aan om de uitwisselingen met stagescholen nog steviger aan te zetten. Het is van belang dat men op de opleidings- en stagescholen goed weet wat de student op de opleiding doet en dat de opleiding op haar beurt goed op de hoogte blijft van waar de student op de werkplek mee bezig is en waar behoeften in het werkveld liggen. Het panel zou het een mooie ontwikkeling – en ook passend in het licht van het Samen Opleiden (zie hieronder) – vinden, als de driehoek student-opleidingschool-stageschool evenredig zorgdraagt voor deze uitwisseling. Nu krijgt dit geregeld nog te veel ‘enkel’ via de student vorm. De vertegenwoordiging uit het werkveld waarmee het panel gesproken heeft, geeft aan dat het ‘samen’ bij het opleiden van toekomstige collega’s in de afgelopen jaren sterk gegroeid is.

Het valt het panel in positieve zin op dat studenten op De Kempel zich veilig genoeg voelen om iets naar behoefte uit te proberen op de opleidings- of stageschool. De Kempel stimuleert

bijvoorbeeld tijdens stage om initiatieven zoals een project 'Over de streep' uit te voeren met een groep leerlingen. Het panel vindt dit in lijn met de kernwaarde persoonlijk meesterschap en het opleiden van leraren met lef.

Samen Opleiden

Het panel vindt de ambitie die De Kempel heeft ten aanzien van Samen Opleiden, prijzenswaardig. Op het moment van visitatie loopt 40% van de studenten stage op een opleidingsschool. De Kempel streeft naar een percentage van 100%. Het panel waardeert de stappen die daar al in zijn gezet positief. Verdere groei is een uitdaging gezien de grootte en de complexiteit van het Samen Opleiden netwerk. Het streven is om studenten dicht bij de eigen 'woonplek' een stageplaats te bieden, maar in praktijk is dit veel groter dan het aanbodgebied van het partnerschap dat rond Helmond is gesitueerd. In de praktijk lopen studenten ook stage op een school die bijvoorbeeld samenwerkt met Fontys, Avans of de HAN, die allen weer hun eigen afspraken hebben en waar De Kempel niet altijd een eigen schoolopleider heeft. Daar komt bij dat studenten soms een voorkeur voor een school met een bepaalde denominatie, onderwijsstroming of het so of sbo hebben.

Het panel is positief over de inspanning die De Kempel doet om ook goed samen te werken en af te stemmen met de overige stagescholen (ook wel partnerscholen genoemd) waar 60% van de studenten stageloopt. Met iedere school wordt het gesprek gevoerd over wat een student er kan precies doen, welk thema de student in kan zetten en hoe de stageschool opleidt en begeleidt. Ook wordt met alle stagescholen gesproken over de meerwaarde van bepaalde activiteiten in de stage voor het totale curriculum van De Kempel. Voorbeelden hiervan zijn activiteiten die samenhangen met het thema kansenongelijkheid en de in de praktijk gewenste aandacht voor beeldcoaching.

Het panel neemt in de gesprekken met het werkveld, de studenten en de alumni waar dat er geen verschil zit in leeropbrengsten bij een stage op een opleidingsschool of stageschool. Wel is het Samen Opleiden formeler vormgegeven en daarmee is er ook een officiële rol voor de schoolopleider gekomen. Deze heeft een monitorende rol, door van tevoren vast te leggen waar de student aan wil werken en wat zijn doelen zijn. Zo wordt een student betrokken bij de professionele werkplaats van zo'n opleidingsschool en wordt de onderzoekende houding van de student gestimuleerd. Op opleidingsscholen worden studenten vaak wel meer betrokken bij het gehele onderwijs. Een student geeft als voorbeeld dat er meegedacht mocht worden bij de schoolontwikkeling en er geparticipeerd mocht worden in de oudergesprekken. Dat kan natuurlijk ook voorkomen op een stageschool, het is net hoe een student het treft met de begeleiding. Het feit dat het bij een opleidingsschool geformaliseerd is, is dus het grootste verschil.

Onderzoeksvaardigheden

Ook in de 'onderzoekslijn' (de vervlechting van onderzoeksvaardigheden in het gehele curriculum), ziet het panel het concentrische leren terug. Onderzoeksvaardigheden worden gaandeweg opgebouwd en in combinatie met andere kennis, pedagogische en didactische vaardigheden. Studenten ontwikkelen een onderzoekende houding en leren toegepast onderzoek uit te voeren. Dit wordt afgerond in het meesterstuk, het afsluitende praktijkonderzoek in de afstudeerfase. In Opleidingsscholen wordt het aanleren van onderzoeksvaardigheden gestimuleerd via Professionele Werkplaatsen, netwerken en werkgroepen, waar praktijkonderzoeken worden besproken.

Het panel is enthousiast over de plannen die de opleiding heeft in de samenwerking met het onderzoekscentrum van De Kempel. Er komt een nieuwe lector en de opleiding wil binnen het onderzoekscentrum participatief onderzoek gaan opzetten: samen kennis creëren, waarin

studenten, docenten, mentoren en de leerlingen van de stage- en opleidingsscholen worden betrokken. Dit is in opbouw. Hierin komt ruimte voor eigen input van studenten, hetgeen het panel in lijn vindt met persoonlijk meesterschap.

Standaard 3

Inhoud

De inhoud van het programma biedt studenten de mogelijkheid om de beoogde leerresultaten te bereiken.

Conclusie

De opleiding **voldoet** aan de basiskwaliteit voor deze standaard.

Het panel ziet de beoogde leerresultaten en de profilering van De Kempel duidelijk tot uiting komen in het inhoudelijk programma. De inrichting van het programma aan de hand van de 7 leerlijnen en de duidelijke studieroutes maken dat de beoogde leerresultaten helder aan bod komen en behaald kunnen worden. Studenten kunnen op toegankelijke en duidelijke wijze het hele curriculum overzien en de inhoud van de modules raadplegen. Het panel complimenteert de opleiding met deze transparantie en volledigheid. Door de toenemende mate van zelfstandigheid, de integratie van vakonderdelen, de keuzevakken, en de profileringslijn krijgen de studenten de kans om aandacht te schenken aan interesses en talenten. Het panel is enthousiast over de integratie van onderdelen en ziet dat men echt samenwerkt: er zijn geen aparte secties. Het panel ziet veel ambitie en enthousiasme in de organisatie. Het docententeam wordt meegenomen in besluitvorming en gefaciliteerd om initiatieven te ontplooiën. Ook dit vindt het panel een compliment waard. Het panel merkt daarbij op dat te veel ineens willen doen een valkuil kan zijn. Het management en het docententeam gaan hier op goede wijze het gesprek over aan. Het panel moedigt de opleiding aan deze interne open dialoog vast te houden. Ten aanzien van digitale vaardigheden, ziet het panel dat het docententeam vanuit visie de verbinding legt tussen ict en andere vakken en dat er wordt samengewerkt. Het panel bemerkt echter ook dat deze integratie voor studenten nog weinig zichtbaar is en moedigt het team aan deze verbinding explicieter te benoemen.

Onderbouwing

Studieroutes

Voltijdstudenten, inclusief studenten van het challenge program, volgen het volledige vierjarige programma. Deeltijdstudenten kunnen op basis van hun vooropleiding een vrijstelling van 60 EC aanvragen en volgen een driejarig programma. De Kempel beschrijft het onderwijsaanbod duidelijk voor alle studenten in zogeheten studieroutes. Hierin staan de leerdoelen, toetsopdrachten, stageopdrachten, presentaties van colleges en ander relevant materiaal in een vast format. Ook is de relatie met de bekwaamheidseisen en de Dublindescriptoren beschreven. Na bestudering van de studieroutes en de totaaloverzichten van opleidingsvarianten is het panel ervan overtuigd dat de inhoud van de verschillende opleidingsvarianten ruime mogelijkheden biedt om de leerresultaten te behalen. Het panel complimenteert de opleiding met de volledige en transparante overzichten. Dit biedt heldere kaders voor zowel studenten als docenten.

Programmering versus profilering

Het programma kent relatief veel modules en toetsen. Dat is een bewuste keuze: de opleiding heeft de overtuiging dat leraren die vanuit hun kennisbasis bewust bekwaam zijn, beter gefundeerde keuzes kunnen en durven maken. Het panel was nieuwsgierig hoe dit strak ogende programma zich zou verhouden tot het persoonlijk meesterschap, maar het panel heeft ondervonden dat de ruimte voor eigen invulling gaandeweg ruim baan krijgt aan de hand van de

profileringsleerlijn, keuzemogelijkheden bij praktijk-/stageopdrachten en via het keuzeblok in de afstudeerfase, waar de student in een module haar/zijn pedagogische, vakspecialistische of didactische kwaliteiten verder kan uitdiepen. Via een buiten-curriculair aanbod kunnen studenten extra getuigschriften behalen, zoals bijvoorbeeld het getuigschrift Communicatie en Coaching, het Anglia-certificaat Engels, het diploma Openbaar Onderwijs of de Akte van bekwaamheid Godsdienst/levensbeschouwing RK. Ook kunnen studenten in het keuzeblok starten met post-hbo-trajecten Muziekspecialist of Bewegingsonderwijs. Dit maakt dat iedere student eigen kleuring kan geven aan zijn studietraject en vakbekwaamheid en zijn talenten en interesses verder kan ontwikkelen.

Het panel ziet dat de organisatie vanuit enthousiasme voor het leraarschap en haar studenten, een enorme drive heeft om initiatieven te ontplooiën. Voorbeelden zijn het project Muziek in de klas en het project Bookflix, waarmee docenten op creatieve wijze het leraarschap en vakdidactiek tot leven brengen. Ook de leerlijn Bijzondere Activiteiten waarin studenten worden uitgedaagd om projecten zoals een trektocht door de Ardennen te leiden, geeft de ambitie weer. Het panel vindt dit enthousiasme en deze drive mooi om te zien, ook omdat het team gefaciliteerd wordt in deze initiatieven en er samenspraak is tussen het MT en het docententeam. Het panel moedigt de opleiding aan om deze samenspraak te blijven voeren, zodat een te hoge drive en ambitie geen valkuil worden.

Ict-onderwijs

Het panel heeft vanuit het docententeam een duidelijk visie op digitale vaardighedenonderwijs gehoord. Het gaat niet om ict als doel, maar als middel: hoe komen vakken het beste tot hun recht en hoe kan ict daaraan bijdragen? Het panel onderschrijft deze visie en hoort mooie voorbeelden, bijvoorbeeld vanuit de vakken Nederlands, Rekenen en 'maakonderwijs' wordt gewerkt aan creatieve digitale geletterdheid waarin ict gekoppeld wordt aan beeldend vormend onderwijs.

Het panel bemerkt dat deze visie nog niet bewust leeft bij studenten. Studenten ervaren het digitale vaardighedenonderwijs vooral nog als productgericht en methodisch. Bij hen leeft het gevoel dat ze bij ict veel tools krijgen aangeboden en leren hoe zij dat mee kunnen nemen in hun stage. Zij ervaren weinig gerichte toepassing van moderne ict-middelen in hun eigen vakken op school. Het panel moedigt het docententeam dan ook aan om explicieter en bewuster de verbinding te benoemen en de meerwaarde van ict in hun eigen lespraktijk meer in te zetten, zodat zij ook op dat vlak een duidelijker voorbeeldrol kunnen vervullen.

Standaard 4

Leeromgeving

De vormgeving van het programma zet aan tot studeren en biedt studenten de mogelijkheid om de beoogde leerresultaten te bereiken.

Conclusie

De opleiding **voldoet** aan de basiskwaliteit voor deze standaard.

Het panel ziet een duidelijke, doordachte en doorleefde didactische visie. Studenten worden gestimuleerd tot activerend leren, er is aandacht voor zelfsturing en er is ruimte voor vernieuwende ideeën. Het panel vindt de werkvormen, evenals de toetsvormen, gevarieerd. De didactische visie en het pedagogisch handelen wordt verder ontwikkeld doordat docenten hun ervaringen met het schrijven van 'pedagogische prikkels' delen en zo veel van elkaar leren. Het panel constateert dat er als het ware wordt gedacht in twee leeromgevingen: het instituut en de stageschool. Het panel vindt het een mooie ontwikkeling dat deze twee leeromgevingen samen steeds meer als een geheel wordt gezien.

Onderbouwing

Didactische visie

De Kempel hanteert een didactische visie waarbij activerend leren een belangrijke rol speelt. Er is veel aandacht voor het met en van elkaar leren in groepen, persoonlijke aandacht, en veel contacttijd. Het panel merkt dat deze visie duidelijk wordt gepraktiseerd, bijvoorbeeld met de opdrachten in de integrale leerlijn en in het werkplekleren. Het panel ziet een kleurrijke variatie in werkvormen en toetsvormen en in de wijze waarop modules worden ingericht. De Kempel heeft zowel peerfeedback als videobegeleiding als instrumenten voorbeeldmatig goed uitgewerkt binnen de eigen opleiding en daarover ook gepubliceerd. Het panel vindt dit stimulerend.

De opleiding verwacht van docenten en van studenten een actieve rol in het leerproces. Docenten hebben een duidelijke voorbeeldrol ten aanzien van het aanwakkeren van nieuwsgierigheid, een onderzoekende houding, kritisch denkvermogen, oog voor innovatie en ontwikkeling en het onderhouden van professionele relaties. Het panel heeft dit beeld bevestigd gekregen tijdens de gesprekken met docenten, studenten en stagebegeleiders. De open houding van docenten en de leergierigheid en houding om het nog beter te willen doen was duidelijk aanwezig in het docententeam en werd ook zo ervaren door studenten.

Ook de visie op de toenemende zelfstandigheid van studenten voor hun eigen leerproces kwam duidelijk tot uiting. Het panel heeft duidelijke voorbeelden gezien van de inzet van de al genoemde peerfeedback en beeldbegeleiding. Studenten leren via deze methoden veel van zichzelf en van elkaar en ervaren dat als waardevol voor hun eigen ontwikkeling en sturing van het leerproces. Dit wordt gericht ondersteund doordat de docenten zijn getraind in het uitvoeren van beeldbegeleiding.

Het panel vindt het waardevol dat docenten openstaan voor het delen en gezamenlijk verder ontwikkelen van de didactische visie. De opleiding ziet pedagogiek daarbij als de belangrijke basis. Docenten schrijven zogeheten 'pedagogische prikkels' en delen deze met elkaar om zo te komen tot beter pedagogisch handelen. Het doel is elkaar te prikkelen en een

gemeenschappelijke pedagogische ‘taal’ te spreken. Een voorbeeld van deze pedagogische ‘prikkel’ is van een docente Nederlands, die beschrijft hoe je naar nieuwkomeronderwijs kunt kijken met een pedagogische blik in plaats van enkel vanuit de blik van een nieuwe taal aanleren. Een ander voorbeeld is van een docent godsdienst en levensbeschouwing, die expliciteert welke pedagogische boodschappen je uit oude verhalen kunt halen en hoe je waarden kunt concretiseren. Het panel ziet dat de pedagogische opdrachten doorwerken in de lessen en vindt dat de opleiding daarmee een waardevol concept hanteert.

Invloed van Covid-19

Gedurende de lockdown als gevolg van de Covid-19 maatregelen, konden studenten en docenten makkelijk terugvallen op de al aanwezige digitale leeromgeving en onderwijsvormen. De onderwijsbijeenkomsten werden veelal online gehouden. Docenten waren in staat om snel om te schakelen. Studenten geven aan in deze periode goed begeleid te zijn. Naast het feit dat het onderwijs adequaat online verzorgd werd, was er ook gerichte aandacht voor de persoonlijke situatie en de studiemotivatie van de student. Studenten hebben dit gewaardeerd en het panel complimenteert het docententeam daar dan ook mee. Wel heeft de lockdown gevolgen gehad voor het leren in de praktijk: basisscholen waren deels gesloten en verzorgden online onderwijs. Studenten geven aan hierin goed begeleid te zijn en er is in alle gevallen gezocht naar oplossingen om toch aan leerdoelen te kunnen voldoen.

Corona is een soort vliegwiel geweest voor blended learning. De opleiding wil dan ook graag de positieve opbrengsten uit deze periode behouden. Het docententeam heeft in gesprek met het MT aangegeven dit graag te doen vanuit rust en reflectie: niet ineens onderwijsvormen vervangen of anders aanpakken, maar met elkaar kijken welke werkwijzen uit de lockdownperiode duurzaam kunnen worden ingezet en wat ervoor nodig is om dat ook echt van meerwaarde te laten zijn. Het panel vindt deze benadering en de open dialoog die hierover gevoerd is, mooi om te zien en getuigen van visie.

Standaard 5

Instroom

Het programma sluit aan bij de kwalificaties van de instromende studenten.

Conclusie

De opleiding **voldoet** aan de basiskwaliteit voor deze standaard.

Het panel constateert dat De Kempel de intakefase zorgvuldig vormgeeft en aan de landelijke instroomeisen voldoet. De opleiding steunt studenten hierbij met gerichte gesprekken over leervermogen en motivatie. Het panel onderschrijft het loslaten van de studiepuntennorm voor het bindend studieadvies, dit creëert ruimte voor studenten om in de stage te laten zien dat zij geschikt zijn voor het vak als leerkracht basisonderwijs.

Onderbouwing

Studenten mogen starten met de opleiding als zij voldoen aan de (landelijk vastgestelde) toelatingsvoorwaarden. Het panel constateert dat De Kempel deze goed hanteert en daarmee het instroomniveau borgt. Studenten met een vwo-diploma of hoger zijn direct toelaatbaar. Studenten met een mbo4- of havo-diploma moeten voldoende kennis hebben van de vakgebieden aardrijkskunde, geschiedenis en natuur en techniek en tonen dit aan de hand van toelatingstoetsen aan. Studenten kunnen een voorbereidingsprogramma volgen dat voorbereidt op de toelatingstoetsen. Dit bijscholingsprogramma is samen met enkele mbo's in de regio is opgesteld.

Tijdens de intakeprocedure doorlopen studenten een studiekeuzecheck, waarbij ze onder andere de wiscat-toets (rekentoets) maken en op basis van het resultaat op deze toets een studieadvies ontvangen. Studenten mogen deze toets ook tijdens het eerste jaar van de opleiding behalen. Het panel vindt het positief dat De Kempel bij de intakegesprekken ook de verwachtingen en motivatie van studenten bespreekt.

Studenten met een vwo- of havodiploma en met een hoge wiscat-score komen in aanmerking voor de selectieprocedure van het challenge program: de academische opleidingsvariant, waarbinnen de studenten de pre-master Onderwijswetenschappen volgen in combinatie met de bacheloropleiding tot leraar basisonderwijs. Kandidaten worden tijdens de intake gepeild op hun leercompetenties en hun motivatie. Daartoe spreken zij met docenten en met ouderejaars studenten in het challenge program. Deelname aan het challenge program start direct bij aanvang van de studie. Later vanuit de voltijd-variant alsnog deelnemen aan het challenge program kan niet, omdat het challenge programma een eigen opzet en programmering kent. In de afstudeerfase mengt de challenge groep wel met andere afstudeerders. Het challenge program heeft een stabiele instroom: sinds 2016 stromen kent de challenge groep jaarlijks gemiddeld 23 studenten.

Studenten met een hbo-diploma of hoger zijn direct toelaatbaar tot de driejarige deeltijdopleiding of tot een zij-instroomtraject. Met het zij-instroomtraject behalen studenten een getuigschrift waarmee zij gecertificeerd voor de klas staan. Studenten met een vwo-diploma, hbo-propedeuse of wo-propedeuse, kunnen deelnemen aan een toelatingsassessment, inclusief de wiscat-rekentoets. Na het behalen deze toets, wordt de kandidaat gevraagd een opdracht uit te werken

en te presenteren. In een gesprek daarover wordt aandacht besteed aan de leerstijl en motivatiekenmerken.

De Kempel heeft de studiepuntennorm voor het toekennen van een bindend studieadvies losgelaten. De opleiding vindt het bij haar pedagogische opdracht passen om iedere student zoveel mogelijk in staat te stellen om de studie te behalen en zag deze norm hierin als belemmerend. Het functioneren in de stage en de wiscat-toets vormen de enige criteria in het eerste jaar om te bepalen of een student kan doorstromen. Het panel kan zich vinden in deze visie. Opvallend is dat het loslaten van de studiepuntennorm een positief effect lijkt te hebben op de vermindering van uitval in de propedeuse van jongens van 41% in 2018/2019 naar 11% in 2019/2020. Het panel waardeert de mogelijkheid die geboden wordt (voor jongens) om de stages in midden- en bovenbouw eerder te doen en eerdere leeftijdsspecialisatie toe te staan. Uit de gesprekken met studenten en docenten bemerkt het panel dat de beginsituaties van studenten sterk verschillen. Doordat het eerste jaar sterk handelingsgericht is, is dit voor studenten met een mbo 4-diploma niet altijd uitdagend. Zij hebben immers al veel praktijkervaring. Het panel constateert dat De Kempel probeert goed aan te sluiten bij de startpositie van de studenten en studenten snel naar eenzelfde niveau te laten ontwikkelen. Het panel is van mening dat De Kempel daarmee ruime aandacht heeft voor het binnenhalen en het binnenhouden van de 'geschikte' studenten. Daarnaast ziet panel het nog gericht inspelen op verschillende beginsituaties van studenten op basis van hun verschillende onderwijsachtergronden, interesses en talenten, als kansen voor differentiatie in het eigen programma en in het Samen Opleiden. Het panel is van mening dat de opleiding daarmee nog meer tegemoet kan komen aan verschillen bij studenten door bijvoorbeeld het uitgebreide muziekprogramma niet voor iedereen verplicht te stellen.

Standaard 6

Personeel

Het docententeam is gekwalificeerd voor de inhoudelijke en onderwijskundige realisatie van het programma en de omvang ervan is toereikend.

Conclusie

De opleiding **voldoet** aan de basiskwaliteit voor deze standaard.

Het panel constateert dat de docenten ruim voldoen aan de inhoudelijke, organisatorische en didactische kwalificaties. Het panel ziet een sterk vakinhoudelijk team van bevlogen docenten, die goed op elkaar zijn afgestemd. Het panel ziet een grote bereidheid in het opleidingsteam om met elkaar kennis te delen en samen te werken. Docenten gaan veel met elkaar in gesprek en kijken bij elkaar in de keuken. De docenten voelen zich gefaciliteerd en gehoord, er heerst een open cultuur. Er is veel aandacht voor professionalisering. Het panel vindt dit mooi om te zien. Met alle initiatieven die worden ontplooid moedigt het panel de opleiding aan om goed oog te blijven houden voor de werkdruk.

Onderbouwing

Docententeam

Ten tijde van de visitatie heeft De Kempel 46 FTE aan onderwijzend personeel en 23,7 FTE aan ondersteunend personeel. Van de docenten heeft 80% een mastergraad. Het panel constateert uit het overzicht docenten dat er ruime vakinhoudelijke expertise is om het curriculum te verzorgen. Dit wordt in blokevaluaties door studenten positief beoordeeld voor alle vaksecties. In de NSE-enquêtes 2017 en 2018 wordt de docentkwaliteit over de volle breedte gewaardeerd met hoge scores (>4,0 bij een 5-puntsschaal). Dit wordt bevestigd in een alumni-onderzoek. Het panel is onder de indruk van het enthousiasme en de bevlogenheid van de docenten. Uit de stukken en met name uit de gesprekken, blijkt een grote gedrevenheid en een hecht teamgevoel. Dit geeft veel onderling vertrouwen en daarmee ruimte om expertise en ervaringen te delen en verder te brengen.

Professionalisering

De Kempel kent ruime mogelijkheden voor docenten om zich verder te professionaliseren (Professionaliseringsplan). De Kempel stimuleert en faciliteert docenten die nog geen mastergraad hebben, in het behalen ervan. Het panel ziet dat er veel aandacht en tijd is voor de begeleiding van nieuwe docenten. In het eerste jaar van de betrekking wordt er twee uur per week vrijgemaakt voor inwerktijd en kan de nieuwe medewerker rekenen op begeleiding door een meer ervaren medewerker. Het panel vindt dit een compliment waard.

De Kempel schoolt docenten in de basis- en seniorkwalificaties examinering. De Kempel kiest ervoor om docenten niet eenmalig het certificaat te laten behalen, maar deze vaardigheden blijvend aan te bieden in het kader van doorlopende professionalisering. Het management zoekt daarbij naar een goede balans tussen de wensen van de docenten en de behoeften van de organisatie. Uit gesprekken blijkt dat er veel animo voor de trainingen.

Ten tijde van de visitatie was 44,8% van het onderwijzend personeel Velon-geregistreerd. De Kempel heeft het streven om alle docenten de Velon-registratie te laten behalen. De organisatie ziet dit als een extra kwaliteitsslag en ook een voorbeeld in het kader van Samen Opleiden. De

Kempel vindt dat als zij de Velon-registratie verwacht bij opleiders van opleidingsscholen, dat ze dat ook van eigen docenten mag verwachten.

Onderlinge afstemming

Het panel ziet dat het personeel veel inspraak heeft via de informele weg, er zijn korte lijnen met het management. De medewerkersbeleving wordt eens per twee jaar gemeten via een medewerkersonderzoek. Drie keer per jaar worden er tweezijdige gesprekken gevoerd: dit zijn geen functionerings- en beoordelingsgesprekken, maar dialogen waarbij men aangeeft hoe het gaat en wat men eventueel nodig heeft. Het personeel voelt zich hierdoor gehoord en gezien. Het panel waardeert dit, er is goed oor en oog voor wat het team aankan.

Het personeel geeft aan dat er bij tijd en wijle pieken zijn in de werklast, er wordt op die momenten ook werkdruk ervaren. Wel ervaren docenten het als een in balans zijnde weegschaal, temeer omdat men de ruimte krijgt om de dingen te doen die men graag wil doen. Er is ruimte voor eigen en nieuwe initiatieven. Het panel waardeert deze cultuur en moedigt aan deze cultuur te behouden, met een waakzaam oog voor de werkdruk en behoud van het enthousiasme.

Standaard 7

Voorzieningen

De huisvesting en de materiële voorzieningen zijn toereikend voor de realisatie van het programma.

Conclusie

De opleiding **voldoet** aan de basiskwaliteit voor deze standaard.

Het panel constateert dat de voorzieningen voldoen. De voorzieningen zijn toereikend om de beoogde leerresultaten te behalen. Zowel het gebouw als de digitale leeromgeving zijn op orde.

Onderbouwing

Het panel ziet sfeervolle gebouwen. De school is ingericht op het toekomstig beroep van leraar basisonderwijs, met onder andere een specifiek muzieklokaal, bewegingslokaal en een lokaal voor natuur- en technieklessen. Ook is er een zogenaamde experimenteerimte ingericht, met onder andere een 3D-printer, lasercutters en green screens. Studenten hebben aangegeven behoefte te hebben aan meer individuele studieplekken. De opleiding heeft dit ter harte genomen en is bezig met het creëren van meer studieruimtes.

Het panel vindt de digitale leeromgeving zeer toegankelijk, duidelijk ingericht en volledig. Studenten kunnen hierin hun gehele studietrajecten raadplegen, werk inleveren en beoordelingen inzien.

Het team gaat in rustiger tijden reflecteren op de voorzieningen die zijn ingezet tijdens de Corona-periode. De 'best practices' hieruit zullen in het kader van blended learning duurzaam worden geïmplementeerd. Het panel vindt het mooi dat dit doordacht en niet ad hoc gebeurt.

Standaard 8

Begeleiding

De studiebegeleiding en de informatievoorziening aan studenten bevorderen de studievoortgang en sluiten aan bij de behoefte van studenten.

Conclusie

De opleiding **voldoet** aan de basiskwaliteit voor deze standaard. Het panel is lovend over de begeleiding van De Kempel. Studenten worden zowel op professioneel als persoonlijk vlak goed begeleid, vanuit een sterke onderlinge verbinding. Er zijn korte lijnen, docenten zijn benaderbaar en bereikbaar en er is veel vertrouwen. Het panel constateert dat studenten juist voor De Kempel kiezen vanwege deze standaard.

Onderbouwing

Community

De Kempel is voor zevende keer op rij verkozen tot de beste pabo in Nederland volgens de Keuzegids hbo. Het panel bemerkt dit in de gesprekken: er heerst een thuisgevoel op de opleiding, er is sprake van een prettige sfeer en een 'community'-gevoel. Het panel ziet onder studenten veel vertrouwen in de kwaliteit van docenten. Ook ervaart het panel dat studenten de betrokkenheid en de benaderbaarheid van de docenten enorm waarderen. Het panel constateert dat de opleiding sterk is in de verbinding en relatie met studenten. In dit kader valt tijdens de gesprekken met het werkveld en het management enkele malen de metafoor van de theemuts: weliswaar warm, maar gesloten. Hiermee geeft zowel het werkveld als de opleiding aan te willen waken voor een te grote mate van 'naar binnen gerichtheid'. De Kempel wil openstaan voor iedereen en zo een diverse docenten- en studentenpopulatie aantrekken. Men wil voorkomen dat de veilige sfeer zich ontpopt tot een 'ons-kent-ons'-sfeer, wat een drempel zou kunnen opwerpen voor docenten en studenten die zich daar niet direct mee identificeren. Het panel waardeert het dat hier oog voor is en moedigt de opleiding dan ook aan om dit open vizier te houden en de ramen figuurlijk open te blijven zetten.

Opzet van de begeleiding

Het panel is van mening dat de studentenbegeleiding helder en gedegen is opgezet. Dit is een sterk punt binnen de opleiding, waarbij het duidelijk is wie welke rol vervult. De Kempel onderscheidt vakdocenten, tutores, stagebegeleiders, mentoren en schoolopleiders. De vakdocenten zijn verantwoordelijk voor het overbrengen van kennis en deze kennis te integreren met beroepsvaardigheden. De tutor is er voor de persoonlijke begeleiding en is het eerste aanspreekpunt van de student. In individuele gesprekken en in groepsbijeenkomsten komen onderwerpen aan bod die nodig zijn voor studiesucces, zoals reflectie, zelfsturing, communicatie en stagevoorbereiding. De tutor is tevens in het laatste jaar de stage- en afstudeerbegeleider van de student. Daar waar de tutor zorgdraagt voor de eerstelijnszorg, doet de decaan dat in de tweede lijn. Het decanaat biedt begeleiding als er sprake is van studiebelemmerende factoren en bekijkt met de tutor en de student wat nodig is om de studie succesvol voort te zetten. Op de werkplek spelen de mentor en de schoolopleider een rol in de begeleiding: de mentor als groepsleerkracht van de partnerschool waar de student stage loopt en de schoolopleider als schakel tussen De Kempel en de stagelopende studenten en hun mentoren op de partnerschool. Het panel vindt deze structuur van studentbegeleiding zorgvuldig vormgegeven. Uit een

afstudeerderonderzoek 2019-2020 blijkt een grote mate van tevredenheid over de begeleiding door tutoeren, docenten, mentoren en het decanaat (vaak 80-95% tevreden).

Informatievoorziening

Het panel is van mening dat de informatievoorziening op orde is, zowel richting de student als richting de partnerscholen. Het digitale leerplein voor de studenten is toegankelijk, duidelijk en volledig. Er is een stagefolder, een duidelijk afstudeerhandleiding en een brochure over de keuzeblokken. Deze documenten zitten gedegen in elkaar. De partnerscholen worden via diverse kanalen 'gevoed': zowel via de website en informatieve documenten als via bezoeken en mentorenbijeenkomsten. Actuele informatie wordt naar studenten ook verspreid via gerichte nieuwsbrieven.

Standaard 9

Kwaliteitszorg

De opleiding kent een expliciete en breed gedragen kwaliteitszorg, bevordert de kwaliteitscultuur en is gericht op ontwikkeling.

Conclusie

De opleiding **voldoet** aan de basiskwaliteit voor deze standaard. Het panel is van mening dat de kwaliteitszorg overtuigend geborgd is. Het document *Kwaliteitsafspraken 2019-2024* is een 'levend' document: het panel neemt de uitwerking ervan waar in de stukken en de gesprekken. Het panel ziet dat de pdca-cyclus zichtbaar en gedegen wordt geborgd en waardeert het dat De Kempel op proactieve wijze acteert in het ophalen van input van haar stakeholders.

Onderbouwing

Kwaliteitsafspraken centraal

Het panel constateert dat kwaliteitszorg duidelijk geborgd is op De Kempel. Ten grondslag aan deze kwaliteitszorg, ligt het kwaliteitsplan. In het document *Kwaliteitsafspraken 2019-2024* beschrijft De Kempel haar concrete ambities voor kwaliteitsverbetering. Dit document is een addendum bij het *Instellingsplan Ler(ar)en met lef 2017-2021*. Het panel ervaart in de gesprekken met de stakeholders, de studenten, de medewerkers, alumni en de leden uit het werkveld, dat het document een 'levend' document is. Het panel ziet dat wat er geschreven is in het Instellingsplan en in de Kwaliteitsafspraken, navolgbaar ten uitvoer wordt gebracht. De thema's, die vertaald zijn naar jaarplannen en vervolgens naar actieplannen, worden 'smart' in de tijd weggezet en geëvalueerd. Het document is transparant in gerealiseerde acties en in zaken die nog gedaan dienen te worden. Hetgeen is beschreven in het document, komt ook tot uiting in de diverse auditgesprekken met de stakeholders. Het panel vindt de borging van de kwaliteitszorg hier dan ook overtuigend uit blijken.

Het panel waardeert het feit dat De Kempel niet alleen reageert op signalen die in de evaluatie-instrumenten worden aangegeven, maar ook proactief deze informatie inwint. Voorbeelden zijn de Koersdagen, de Studentenarena en de Kwaliteitskring, waarin in direct contact specifieke onderwerpen kunnen worden besproken. In de studentenarena's luisteren managers en docenten naar de mening van studenten in gespreksrondes van 20 minuten.

Inspraakorganen, overlegmomenten en evaluatie

Het panel ziet dat De Kempel via diverse en effectieve instrumenten structureel input voor kwaliteitsborging ophaalt bij haar stakeholders. Zij zijn vertegenwoordigd in verschillende organen: de Werkveldcommissie, de Veldcommissie schoolbesturen, de Hogeschoolraad en de Studentenraad (opleidingscommissie). Deze organen komen geregeld bijeen en leggen op transparante wijze vast wat is besproken. In de stukken is eveneens onderbouwd terug te vinden welke knelpunten zijn geagendeerd en op welke wijze daar door het management op is geacteerd.

Naast de vertegenwoordiging in de organen, wordt er door overleg en evaluatie de vinger aan de pols gehouden. Met het werkveld vinden geregeld gesprekken plaats met diverse betrokken binnen de partnerscholen in het kader van stagebezoeken en relatiebeheer. Ook wordt het werkveld bevraagd via een werkveldonderzoek. Medewerkers zijn betrokken bij jaar- en

activiteitenplannen, voeren drie keer per jaar de tweezijdige-gesprekken met het management en overleggen ieder blok met elkaar. Ook wordt per blok geëvalueerd met de studenten, aan de hand van gerichte en korte enquêtes in de tutorbijeenkomsten. Tot slot worden jaarlijks de Nationale Studentenenquête (NSE) en tweejaarlijks het medewerkersonderzoek afgenomen. Hieruit blijkt dat medewerkers en studenten zich gehoord voelen en dat zij tevreden zijn over zijn over de mate van inspraak en de wijze waarop er gevolg wordt gegeven aan hun inbreng en feedback. Het panel ziet dat de pdca-cyclus duidelijk geborgd is en dat de kwaliteitsborging op professionele en proactieve wijze is georganiseerd.

De opleiding beschikt over een adequaat systeem van toetsing.

Conclusie

De opleiding **voldoet** aan de basiskwaliteit voor deze standaard. Het panel ziet een adequaat toetssysteem, waarin de visie op toetsing van De Kempel zichtbaar tot uiting komt. Het toetssysteem wordt steeds geëvalueerd en bijgesteld. Het panel vindt de lijn van de opleiding naar meer geïntegreerd en ontwikkelingsgericht toetsen een mooie ontwikkeling. Ook ziet het panel een mooie variatie in toetsvormen. De opleiding kent haar afwegingen en de daarmee gepaard gaande zoektocht in vaste toetsvormen enerzijds en keuzevrijheid anderzijds: het panel onderkent deze en vindt dat de opleiding daarover met elkaar goed in gesprek is. De borging van de toetsing is overtuigend op orde volgens het panel: de opleiding kent een goed functionerende examencommissie en toetscommissie en de wijze van toetsing en de beoordelingen zijn transparant.

Onderbouwing

De toetsvisie en het toetssysteem

De Kempel heeft haar toetsvisie beschreven in het *Toetsbeleidsplan*. Deze visie kent vier uitgangspunten:

- Toetsen maken integraal onderdeel uit van het leerproces.
- Het toetsprogramma heeft zowel een ontwikkelingsgerichte als een selectieve functie.
- Toetsing borgt zowel de persoonsvormende, kwalificerende als socialiserende functie.
- Het toetsprogramma is efficiënt, samenhangend en gevarieerd.

Aan de hand van deze uitgangspunten worden studenten gemonitord in hun voortgang, wordt vastgesteld of ze kennis en vaardigheden op het gewenste niveau beheersen, komen de functies van het leraarschap volgens Biesta zichtbaar terug en wordt de samenhang tussen vakken en vaardigheden geëxpliciteerd. Studenten ontwikkelen ook toetsen voor elkaar en het geven van peerfeedback wordt geregeld ingezet. Zo worden niet alleen zichzelf getoetst, maar leren zij tevens de basis voor het toetsen van leerlingen in het basisonderwijs. Het geheel is gericht op ontwikkeling en verder komen: De Kempel zet toetsing ook in als onderdeel van leren: 'assessment for learning'.

Het toetsbeleidsplan is de basis voor het construeren van een passende toets. Gekeken wordt naar wat men wil bereiken met een module en vervolgens naar de vorm waarin kan worden vastgesteld in welke mate dat is gelukt. Toetsen worden door het docententeam geconstrueerd, waarbij het vier-ogenprincipe wordt toegepast. Er wordt met regelmaat gekalibreerd en na iedere module wordt er geëvalueerd. Iedere toets wordt sowieso eens in de drie jaar gescreend door de toetscommissie. Voor het panel is duidelijk dat het team veel aandacht besteedt aan toetsing. Er wordt op professionele en doordachte wijze geconstrueerd en geborgd. Het panel is overtuigd van de kwaliteit van het toetssysteem.

Het panel ziet de visie op toetsing terugkomen in de overlegde stukken, in de digitale leeromgeving en in de gesprekken met de docenten, de studenten, de examencommissie en de

toetscommissie. Het panel ziet dat er met name in de eerste twee jaar van de opleiding veel wordt getoetst en dat de tussenpozen tussen toetsen vanaf jaar drie langer worden. Studenten geven aan dit prettig te vinden: zo hebben ze aan het begin van hun studie veel grip op de opleiding met een stapsgewijze aanpak, terwijl ze dat in het verloop van de studie steeds minder nodig hebben. Het panel vindt dit in lijn met de koers van begeleid naar zelfstandig, die De Kempel hanteert.

Integraal en ontwikkelingsgericht toetsen

De zorgvuldige aandacht voor toetsconstructie is, in combinatie met de hoeveelheid toetsen, erg arbeidsintensief. Om deze reden en eveneens vanuit de gedachte van de integrale leerlijn, wordt er steeds meer geëxperimenteerd met integrale toetsing. Voorbeelden die worden gegeven, zijn onder andere een toets waarin de vakken Nederlands en aardrijkskunde worden gecombineerd. Zowel de betrokken docenten, de examencommissie als de toetscommissie zijn tevreden over deze toenemende mate van geïntegreerd toetsen en denken daar proactief in mee. Het panel ziet de inhoudelijke meerwaarde van deze integratie voor de studenten en juicht de hiermee gepaard gaande werkdrukvermindering toe. Het panel is onder de indruk van de mate van samenwerking, afstemming en kalibratie plaatsvindt, waardoor ze ook overtuigd is van de kwaliteit van deze geïntegreerde toetsen.

In lijn met de visie die De Kempel heeft ten aanzien van ontwikkelingsgericht toetsen, hebben de aanpassingen tijdens de Coronaperiode mooie inzichten gebracht. Zo is bij enkele vaardigheidsvakken een toets vervangen door het beoordelen van actieve deelname. De uitkomsten hiervan waren dusdanig naar tevredenheid, dat de opleiding de inzet van deze werkwijze meeneemt in de toekomst. Ook dit vindt het panel een mooie ontwikkeling.

Variatie in toetsvormen

Het panel ziet een rijke variatie in toetsvormen. Het panel waardeert dit en ziet hier mooie voorbeelden van. Een kennistoets natuur en techniek is bijvoorbeeld vervangen door het geven van minilessen aan 100 basisschoolleerlingen op De Kempel. De opleiding geeft aan soms nog zoekende te zijn in de mate van keuzevrijheid voor studenten ten aanzien van toetsvorm: enerzijds wil De Kempel keuzevrijheid bevorderen in het kader van het persoonlijk meesterschap. Anderzijds vergt de beoordeling dan zeer zorgvuldige kalibratie: hoe zorg je dat je toch eenduidig beoordeeld? Het panel is van mening dat De Kempel hier op kundige wijze met elkaar het inhoudelijke gesprek over voert en heeft vertrouwen dat dit tot goede uitkomsten leidt. Het panel ziet dat het concentrisch toetsen in de praktijk wordt gebracht: een voorbeeld is onder andere een toets waarin alle domeinen uit het vakgebied Rekenen en Wiskunde samen met probleemanalyse die eerder in de opleiding aan bod zijn gekomen, samenkomen op eindniveau.

Borging

Het panel ziet dat de kwaliteit van toetsen goed geborgd is. Zowel de examencommissie als de toetscommissie is actief en functioneert goed. Ook de Hogeschoolraad (inclusief opleidingscommissie) heeft een controlerende en medezeggende rol, waar het wijzigingen in de OER betreft. Docenten worden in BKE-workshops jaarlijks geschoold. Ook SKE-expertise is aantoonbaar aanwezig bij een deel van de examinatoren en bij de leden van de toetscommissie. Voor de achteraf-controle van de toetsing en beoordelingen, met name van de afstudeerwerken, maakt de opleiding gebruik van een extern bureau. Uiteindelijk wordt iedere toets in een cyclus van drie jaar gecontroleerd. Studenten zijn tevreden over de transparantie van de toetsing: zij weten wat wanneer en op welke wijze van ze wordt verwacht, door de heldere modulebeschrijvingen en de toetsmatrijzen die bij aanvang van de modules wordt verstrekt. De OER is helder en makkelijk vindbaar. Studenten zijn tevreden over de wijze waarop feedback op

beoordelingen wordt gegeven. De digitale leeromgeving is eveneens toereikend: studenten monitoren hun studievoortgang via Osiris en kunnen beoordelingen en feedback raadplegen op Gradework. Het panel concludeert dan ook dat de informatievoorziening over en de borging van de toetsing overtuigend op orde is.

Standaard 11

Gerealiseerde leerresultaten

De opleiding toont aan dat de beoogde leerresultaten worden gerealiseerd.

Conclusie

De opleiding **voldoet** aan de basiskwaliteit voor deze standaard.

Het panel constateert dat het eindniveau is geborgd en dat de beoogde leerresultaten worden behaald. Het panel ziet een inhoudelijk sterk en waardevol afstudeerprogramma, met keuzevrijheid en mogelijkheid tot profilering. Het panel constateert eveneens dat de beoordeling van het afstudeeronderzoek op basis van slechts vier globale indicatoren veel ruimte voor eigen interpretatie door beoordelaars laat. Dat vergt veel kalibratie en maakt de beoordeling kwetsbaar. De beroepsvaardigheden van de startbekwame leraar worden adequaat inzichtelijk gemaakt aan de hand van de 'finale' Kempelscan. Het panel waardeert de betrokkenheid van De Kempel bij haar alumni. Ook heeft het panel vertrouwen in de constructieve wijze waarop De Kempel de samenwerking met het werkveld verder verdiept.

Onderbouwing

De opzet van de afstudeerfase

De afstudeerfase bestaat voor alle opleidingsvarianten uit een eindstage en een praktijkonderzoek: het zogenaamde meesterstuk. In dit onderzoek staat innovatie centraal: studenten doen aan de hand van praktijkonderzoek een aantoonbare bijstelling of verbetering van onderwijs. Hierin komen de drie componenten van onderzoek die de studenten in de onderzoekslijn gedurende het curriculum hebben gehad, bijeen: namelijk het eigen maken van een onderzoekende houding, het toepassen van kennis uit onderzoek van anderen en het zelfstandig doen van praktijkonderzoek. Met het meesterstuk dragen studenten op onderzoeksmatige wijze bij aan de ontwikkeling en/of verbetering van onderwijs. Het meesterstuk bestaat uit twee onderdelen: een vooronderzoek naar ontwerpeisen (I-MST14) en het uitvoeren van een innovatiecyclus (I-MST15). Het panel constateert dat met deze opzet van de afstudeerfase de beoogde leerresultaten worden afgedekt qua inhoud en niveau.

Sinds studiejaar 2020-2021 is de werkwijze bij het afstudeeronderzoek aangepast. Het eerste deel vraagt om een verslag dat sterk – wellicht te sterk – protocol gestuurd is. De vorm van het tweede onderdeel I-MST15 is meer vrijgelaten: voorheen leverden studenten ook daarvoor altijd een onderzoeksverslag, maar de student mag nu ook kiezen voor een presentatie, een affiche, een podcast, een artikel, etc. Studenten waarderen deze keuzevrijheid en lijken geen problemen te hebben met de opgelegde vorm voor het eerste deel. Het panel is enthousiast over de vormvrijheid van deel twee. Het vaste protocol bij deel 1 past volgens het panel minder bij het opleiden van de leraar met lef en de focus op het persoonlijk meesterschap. Het panel vindt daarbij de vrijheid in onderwerpskeuze passend bij de mogelijkheden tot profilering van de student. De student heeft ruimere mogelijkheden om aan te sluiten bij de ontwikkelingen op de opleidingsschool en daar meerwaarde te bieden met het afstudeerwerk.

Beoordeling van de afstudeerfase

De Kempelscan speelt een grote rol in de beoordeling van de eindstage. Aan de hand van de Kempelscan wordt zichtbaar in welke mate de student de beroepsvaardigheden beheerst. De scan wordt onafhankelijk van elkaar ingevuld door de stagedocent, de begeleider vanuit de

stage- of opleidingsschool, het management van de school en door de student zelf. De student reflecteert daarbij eveneens op zijn eigen beroepsvaardigheden. Dit levert na overleg een gezamenlijk beeld, waar de stagedocent en een onafhankelijke docentexaminator een oordeel bij bepalen. Tijdens de stages in de voorafgaande jaren is ook steeds de Kempelscan ingevuld, zodat de ontwikkeling van de student wordt gemonitord en studenten ook wennen aan deze manier van beoordelen. Wel neemt het qua complexiteit toe, in lijn met de visie van het concentrisch opleiden. Het panel is van mening dat het instrument adequaat is en het de groei van de student naar de startbekwame leraar op heldere wijze inzichtelijk maakt.

Het meesterstuk wordt beoordeeld door een docent en een tweede beoordelaar, die beiden de student niet begeleid hebben. Het panel constateert dat de onafhankelijkheid en de betrouwbaarheid van het oordeel hierdoor zijn geborgd. De beoordeling vindt plaats aan de hand van vier indicatoren. Deze indicatoren zijn breed geformuleerd, waardoor ze toepasbaar zijn op het brede scala aan onderwerpen en gekozen vormen van inleveren. Het panel begrijpt deze onderbouwing van de keuze. Daarnaast constateert het panel dat de beoordeling aan de hand van deze globale indicatoren veel ruimte voor eigen interpretatie van de beoordelaars laat. Het vraagt vervolgens wel heel veel kalibratie om tot een betrouwbaar oordeel te komen. Dat maakt de beoordelingsprocessen kwetsbaar. Het panel moedigt de opleiding aan om vanuit de kalibraties een geschikte precisering te zoeken die duidelijker handvatten kan leveren voor de beoordelingen. Opgedane ervaring zal daar zeker behulpzaam zijn. Volgens het panel kan er op basis van het eerder gebruikte beoordelingskader (2019 – 2020) meer en efficiënter betrouwbaar beoordeeld worden.

Kwaliteit afstudeerdossiers

Het panel constateert op basis van bestudering van een selectie van vijftien afstudeerdossiers, uit de laatste twee afstudeerjaren, dat studenten de beoogde leerresultaten behalen. De selectie bevatte voornamelijk dossiers van de voltijdvariant, maar ook naar rato van het aantal studenten, twee van de deeltijdvariant en twee van studenten die het challenge program volgden. Er zijn afstudeerdossiers bekeken met een variatie in becijfering van net voldoende tot zeer goed.

Het panel vindt, zoals hiervoor beschreven, dat met de Kempelscan overtuigend wordt aangetoond dat studenten zich ontwikkelen tot startbekwame leerkrachten. Voor de afstudeeronderzoeken geldt dat de gekozen onderwerpen en onderzoeksvragen zeker beroepsgericht en relevant zijn voor werkveld. Studenten doen bijvoorbeeld onderzoek naar de functie van evaluatie, naar de meerwaarde van samenwerking binnen schoolteams, de meerwaarde van bewegend leren en het nut van leerdoelen. Het panel vindt dat de eindwerken voldoen qua niveau, wel vindt het panel dat er regelmatig hoge beoordelingen worden gegeven. De indruk ontstaat dat de omvangrijker eindwerken, met veel nazoek- en schrijfwerk sneller meer punten krijgen. Het panel moedigt de opleiding aan om studenten meer focus te laten aanbrengen, te starten bij specifiekere onderzoeksvragen. Bij een aantal eindwerken is de onderzoeksvraag te ruim gesteld. Er is een maximum gesteld aan de omvang van een verslag, maar geen lettercorps voorgeschreven. In kleine letters schrijven studenten lange teksten. De opleiding zou studenten ook de kwaliteit van kort en bondig formuleren kunnen laten zien. Vooral in het theoretisch deel van het onderzoek zijn studenten zeer (te) uitgebreid.

Functioneren van afgestudeerden in de beroepspraktijk

Het panel constateert dat De Kempel betrokken is bij haar alumni. Om te waarborgen dat alumni daadwerkelijk beschikken over de beoogde eindkwalificaties worden zij, net als collega's uit het werkveld, (periodiek) bevraagd op de kwaliteit van de opleiding en op de mate van

startbekwaamheid waarmee de opleiding hen heeft toegerust. Alumni en werkveldvertegenwoordigers die oud-studenten als collega's hebben, tonen zich hier tevreden over en geven aan dat ze adequaat zijn voorbereid op hun beroep. De Kempel onderhoudt relaties met alumni via de alumnivereniging, met een eigen tijdschrift en digitaal platform. Ook maken alumni in grote mate gebruik van nascholingsactiviteiten die De Kempel organiseert. De Kempel heeft de samenwerking met het werkveld hoog in het vaandel. Het panel ziet veel van samenwerking en betrokkenheid over en weer. Een leuk voorbeeld vindt het panel de zogenaamde Hermansprijs: de onderwijsprijs die door een jury bestaande uit voorzitters van schoolbesturen voor primair onderwijs uit de regio Oost-Brabant en Noord-Limburg, jaarlijks bij de diploma-uitreiking wordt uitgereikt. Studenten die met hun meesterstuk een bijzondere bijdrage leveren aan onderwijsinnovatie worden door hun tutores genomineerd, waarna de jury de winnaar kiest. Zo is met de laatste onderwijsprijs een methode voor het bewust inzetten van een 'groeimindset' bij groep 8-leerlingen beloond. Een ambitie die De Kempel ten aanzien van de samenwerking met haar alumni en het werkveld heeft, is het vormgeven van thema's als ouderbetrokkenheid en hoogbegaafdheid. Het panel ziet dat de samenwerking wordt gezocht en heeft hier vertrouwen in: de combinatie van het warme bad dat De Kempel is, biedt in combinatie met haar bereidheid om haar ramen open te gooien en met open vizier te sparren, hier alle mogelijkheden toe.

Eindoordeel over de opleiding

Oordelen op de standaarden

Het visitatiepanel komt tot de volgende oordelen op de standaarden:

	Opleiding tot leraar basisonderwijs
<i>Standaard 1 Beoogde leerresultaten</i>	Voldoet
<i>Standaard 2 Oriëntatie</i>	Voldoet
<i>Standaard 3 Inhoud</i>	Voldoet
<i>Standaard 4 Leeromgeving</i>	Voldoet
<i>Standaard 5 Instroom</i>	Voldoet
<i>Standaard 6 Personeel</i>	Voldoet
<i>Standaard 7 Voorzieningen</i>	Voldoet
<i>Standaard 8 Begeleiding</i>	Voldoet
<i>Standaard 9 Kwaliteitszorg</i>	Voldoet
<i>Standaard 10 Toetsing</i>	Voldoet
<i>Standaard 11 Gerealiseerde leerresultaten</i>	Voldoet

De oordelen zijn gewogen volgens de beslisregels van de NVAO. Op basis hiervan beoordeelt het visitatiepanel de kwaliteit van de bestaande hbo-bachelor Opleiding Leraar Basisonderwijs van Hogeschool de Kempel als **positief**.

Aanbevelingen

Het panel geeft de opleiding de volgende aanbevelingen mee:

Standaard 5

De opleiding biedt op papier veel ruimte voor de eigen ontwikkeling van capaciteiten, talenten en interesses bij studenten. De opleiding kan dat nog verder doorvoeren en nog meer tegemoet komen aan verschillen bij studenten. Een voorbeeld is het muziekprogramma dat heel interessant is.

Standaard 6

Het panel is van mening dat de opleiding goed oog moet houden voor de werkdruk bij docenten en voor de gevaren van het teveel tegelijk aan willen pakken.

Standaard 11

Het beoordelingskader voor het afstudeeronderzoek onderling te evalueren en een precisering te zoeken die duidelijker handvatten kan leveren voor betrouwbaar beoordelen.

Bijlagen

Bijlage 1 Bezoekprogramma

Agenderende bezoekdag 14 juni 2021

Tijdstip	Thema	Deelnemers
10.00-10.15	Ontvangst	Voorzitter en lid CvB Opleidingsmanager Adviseur Personeel & Kwaliteit
10.15-13.15	Vooroverleg panel, Materiaalbestudering, Lunch	
13.15-14.15	Agenderend gesprek	Voorzitter en lid CvB Opleidingsmanager Adviseur Personeel & Kwaliteit Voorzitter en lid Hogeschoolraad/Opleidingscommissie

Visitatiebezoek 30 juni 2021

Tijdstip	Thema	Deelnemers
10.00-10.30	Presentatie door opleiding	Voorzitter en lid CvB Opleidingsmanager Adviseur Personeel&Kwaliteit
10.30-11.15	Gesprek docenten en examinatoren	Docentengroep Zes Docenten, met tutor- en examinatorrollen in Voltijd studie jaren 1, 2 en 4, Challenge Program jaar 4 en Deeltijd jaar 3
11.15-11.30	Pauze	
11.30-12.15	Gesprek studenten	Zes Studenten, Voltijd jaren 2,3 en 4 Deeltijd jaren 2 en 3
12.15-13.00	Lunch	
13.00-13.45	Gesprek borging	Examencommissie, voorzitter en lid Toetscommissie lid Twee docenten hogeschoolraad/opleidingscommissie Twee studentleden Hogeschoolraad/ opleidingscommissie
13.45-14.30	Gesprek werkveld en alumni	Werkveld & alumni: Bestuurder basisscholen Helmond Locatieleider basisschool Venray Directeur integraal kindcentrum Helmond Drie alumni
14.30-14.35	Pauze	
14.35-15.00	Paneloverleg	
15.00-15.30	Gesprek met opleidingsmanagement	Voorzitter en lid CvB Opleidingsmanager
15.30-16.30	Beoordelingsoverleg panel	Panel
16.45-17.00	Terugkoppeling	Panel en opleiding
17.00-17.45	Ontwikkelgesprek	Flexibilisering lerarenopleidingen

Bijlage 2 Bestudeerde documenten

Zelfevaluatie opleiding tot leraar basisonderwijs De Kempel 2021 (druk- en digitale versie)

Algemeen

Onderwijs – en examenreglement 2020-2021
Kwaliteitsafspraken 2019-2024
Illustratie visie Leraren met Lef
Instellingsplan De Kempel 2017-2022
Weergave herkomst studenten
Artikel 'Welke leraren maken het verschil'
Grafiek 'beste pabo-keuzegids'
Organogram De Kempel
Uitleg modulecodes bij overzicht eindwerken
Nationale Studenten Enquête De Kempel 2018

Standaard 1-4

Overzichten curricula van alle leerjaren en varianten
Herijkte kennisbasis in curriculum De Kempel 2019-2020
Beschrijving bekwaamheidseisen in curriculum De Kempel 2019-2020
Notitie ontwikkeling onderzoekslijn
Artikel onderzoek 'Feedback als dialoog'
Artikel Praktijkvoorbeeld 'Een training beeldbegeleiders voor lerarenopleiders'

Standaard 5-9

Stroomdiagram toelating voltijdopleiding
Infographic deeltijdvarianten leraar basisonderwijs
Inzage studieroutes
Overzicht ingezet personeel
Professionaliseringsplan 2018-2022
Medewerkersonderzoek De Kempel 2019
Resultaten blokevaluaties docenten
Folder stage voltijd 2020-2021
Keuzeblokbrochure 2020-2021
Kwaliteitsplan
Resultaten blokevaluaties
Keuzegids HBO 2021
Werkveldonderzoek 2021

Standaard 10 en 11

Toetsbeleidsplan
Reglement examencommissie 2017
Resultaten blokevaluaties en toetsing
Valideringsreview BKE 2019 en Stroomdiagram Borgen Basiskwalificatie Examinering
Overzichtslijst afgestudeerden laatste twee afstudeercohorten
Afstudeeronderzoek 2019-2020
Afstudeerhandleiding
Opdrachtbeschrijving Meesterstuk I-MST-14 2021 en beoordelingscriteria
Opdrachtbeschrijving Meesterstuk I-MST-15 2021
Beoordelingscriteria I-MST14
Beoordelingskader I-MST15
Selectie van vijftien afstudeerdossiers, waaronder twee van het challenge program, twee van deeltijdvariant en elf van de voltijdvariant, naar rato van het aantal afstudeerders in deze varianten en naar rato van de variatie in beoordelingen.
Alumni-onderzoek De Kempel 2020